
Balon żołądkowy – 2 –

W Szpitalu Miejskim w Siedlcach wykonywane są specjalistyczne nieoperacyjne oraz nieinwazyjne zabiegi leczenia otyłości. Balon żołądkowy, inaczej metoda BioEnterics IntraGastric Baloon (dawniej BIB – System, obecnie Orbera), jest metodą nadzorowaną medycznie i sprawdzoną w międzynarodowych badaniach, która bez ryzyka operacji lub stosowania drastycznych terapii lekami pomaga kontrolować masę ciała.

Metoda balonu żołądkowego Orbera została stworzona by wspomagać utratę wagi ciała przy jednoczesnym wprowadzeniu u pacjenta racjonalnego sposobu odżywiania. Opracowano ją w Stanach Zjednoczonych przez korporację Inamed Health. W Polsce dystrybucją balonu zajmuje się firma Allergan. Zabiegi wykonywane są w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia, dzięki czemu chory nie ponosi żadnych dodatkowych kosztów.

Metoda Orbera polega na endoskopowym wprowadzeniu do żołądka miękkiego balonu wypełnionego roztworem fizjologicznym. Specjalny materiał, z którego zbudowany jest balon żołądkowy jest odporny na działanie soków trawiennych. Balon pozostaje w żołądku przez pełny okres leczenia - maksymalnie 6 miesięcy - następnie jest endoskopowo usuwany przez lekarza.

Balon żołądkowy jest metodą leczenia przeznaczoną zarówno dla pacjentów z niewielką nadwagą będąc terapią zwiększającą komfort życia, jak również dla osób z chorobliwą otyłością, dla których stanowi warunek powrotu do normalnego funkcjonowania. Leczenie z wykorzystaniem balona żołądkowego nie wymaga od pacjentów specjalnego przygotowania, ponadto nie ma zbyt wiele przeszkód dla zastosowania tej metody.

Przeciwwskazania

Przeciwwskazaniami do zabiegu implantacji balona żołądkowego są czynne choroby wrzodowe żołądka lub dwunastnicy, stany zapalne przełyku, choroba Crohna, żylaki przełyku lub żołądka oraz wrodzone bądź nabyte teleangiektazje jelitowe. Inne powody medyczne, które mogą uniemożliwić udział w programie to:

- ✓ duża przepuklina rozworu przełykowego oraz zmiany w obrębie przełyku,
- ✓ przebyta wcześniej operacja żołądka, w tym bariatryczna,
- ✓ zaburzenia psychiczne pacjenta,
- ✓ uzależnienie od alkoholu i narkotyków.

Zabiegowi nie powinny również poddawać się osoby ze zdiagnozowaną poważną chorobą nerek, wątroby lub płuc, a także osoby przewlekłe leczone sterydami. Dyskwalifikuje do zabiegu ciąża oraz okres karmienia piersią.

Zabieg i leczenie

Zgłaszając się na zabieg, pacjenci są poddawani specjalistycznym badaniom - medycznym i laboratoryjnym oraz niezbędnej konsultacji lekarskiej. Implantacja balonika żołądkowego Orbera trwa około 10-15 minut i wykonywana jest w krótkim znieczuleniu dożylnym. Pacjent nie odczuwa żadnego dyskomfortu. Za pomocą gastrokopu do żołądka wprowadza się sondę z balonikiem, który następnie wypełniany jest solą fizjologiczną (400 – 700 ml).

Zabieg implantacji balona żołądkowego jest w pełni odwracalny i w każdej chwili balonik można usunąć. Następnego dnia po zabiegu pacjenci są wypisywani do domu.

Pierwsze kilka dni (zwykle są to 2–3 dni) mogą występować objawy dyspeptyczne. Jest to czas potrzebny żołądkowi na przyzwyczajenie się do obecności balona. Mogą wystąpić: nudności, wymioty, wzdęcia, biegunki i skurcze. Po ustąpieniu początkowych objawów wszystko wraca do normy.

Każdy pacjent po implantacji balona żołądkowego otrzymuje indywidualnie przygotowane zalecenia, program leczenia oraz terminarz wizyt kontrolnych. Bardzo istotna jest współpraca pacjenta z zespołem medycznym w czasie kolejnych miesięcy terapii.

Balon żołądkowy jest doskonałym narzędziem pozwalającym w sposób łatwy wprowadzić u pacjentów bardziej racjonalny sposób odżywiania. W przypadku leczenia metodą balona żołądkowego nie ma uzasadnienia zalecenia ścisłej diety, której pacjent miałby się trzymać. Zespół medyczny wskazuje, natomiast, pacjentom podstawowe błędy jakościowe w spożywanej diecie, które następnie są eliminowane.

Działanie balona żołądkowego skutkuje zmniejszeniem łaknienia i wzbudzeniem u pacjenta uczucia sytości, dzięki redukcji objętości żołądka. Silikonowy balon wypełniony solą fizjologiczną po umieszczeniu w żołądku bardzo skutecznie zapobiega spożywaniu nadmiernej ilości pokarmu oraz ogranicza apetyt. Pomaga to we wprowadzeniu dwóch podstawowych zasad, którymi pacjent powinien się kierować, tj. zmniejszeniem spożywania jednorazowo nadmiernie dużych posiłków oraz ograniczeniem w diecie węglowodanów o wysokim indeksie glikemicznym.

Po okresie 6 miesięcy balon żołądkowy zostaje usunięty, podobną metodą jak przy implantacji. Lekarz najpierw usuwa z balona roztwór soli fizjologicznej, następnie wyjmuje go przez usta przy pomocy gastrokopu. Cały zabieg trwa około 15 minut.

Przygotowanie do zabiegu implantacji balona żołądkowego

Udział w programie rozpoczyna się od spotkania z lekarzem celem przedyskutowania i określenia toku leczenia. Z chwilą rozpoczęcia procedury zaczyna się cykl spotkań z zespołem wsparcia, które to w dalszym przebiegu terapii pozwolą pacjentowi na opanowanie zasad właściwego odżywiania i zdrowego trybu życia.

Przed samym zabiegiem implantacji balona żołądkowego:

- ✓ należy zorganizować sprawy tak, aby mieć kogoś do pomocy podczas powrotu ze szpitala do domu,
- ✓ przez 12 godzin przed procedurą nie wolno przyjmować stałych pokarmów ani płynów,
- ✓ powinno się zaopatrzyć kuchnię w produkty żywnościowe i płyny potrzebne bezpośrednio po przeprowadzeniu procedury (pierwsze 3 dni),
- ✓ należy zaplanować kilka następnych dni tak, aby nie przeciążać organizmu nadmiernie intensywną pracą oraz nadmiernym wysiłkiem fizycznym

Przystosowanie organizmu do balona żołądkowego Orbera

Pierwsze parę dni po implantacji balona żołądkowego będzie nieprzyjemnych, gdyż żołądek w tym czasie przyzwyczaja się do jego obecności. Pacjent może doznawać nudności, wymiotów, wzdęć, biegunki i skurczów, dopóki organizm się nie dopasuje. Takie przypadłości są całkiem normalne i należy się ich spodziewać.

W pierwszym okresie bardzo ważne jest odpowiednie nawodnienie organizmu. Należy pić dużo wody i unikać jedzenia pokarmów stałych.

Dieta dla pierwszych trzech dni, to przede wszystkim:

- ✓ soki owocowe, niegazowana woda mineralna,
- ✓ mleko, jogurty, twarożki,
- ✓ rzadkie zupy, suplementy żywieniowe na bazie jogurtów,
- ✓ galaretki.

Należy unikać następujących produktów:

- ✓ kawa,
- ✓ napoje gazowane,
- ✓ tłuste potrawy,
- ✓ czekolada,
- ✓ lody,
- ✓ alkohol.

W początkowym okresie po rozpoczęciu terapii:

- ✓ należy pierwsze dni planować tak, aby nie przeciążać organizmu nadmiernie intensywną pracą oraz nadmiernym wysiłkiem fizycznym,
- ✓ należy pić zimne płyny w małych ilościach, zaczynając od łyżeczki do herbaty i wolno zwiększać ilość płynu; jeśli przyjmuje się płyn w zbyt dużej ilości, występuje wyższe ryzyko nudności i wymiotów,
- ✓ przez pierwszy okres po implantacji prowadzący lekarz będzie dostępny pod telefonem, aby zająć się wszelkimi reakcjami lub dolegliwościami jakie może odczuwać pacjent.

Po kilku dniach płynnej diety pacjent jest gotów na przejście na pokarmy półpłynne, następnie na pokarmy stałe. Tempo zmiany diety będzie zależać od postępu w adaptacji do nowych warunków, jakiego dokona pacjent i od tego, jak dobrze organizm toleruje płyny. Ważne jest, aby wszelkie zmiany następowały powoli i bez zbędnego pośpiechu.

W tym okresie powinno się spożywać:

- ✓ owsiankę,
- ✓ pokarmy dla niemowląt,
- ✓ gęściejsze zupy,
- ✓ przeciery owocowe

Po pełnym okresie przystosowania się organizmu do balona żołądkowego, zwykle są to dwa tygodnie, należy przejść na spożywanie normalnych produktów żywnościowych zgodnie z indywidualnymi zaleceniami zespołu medycznego oraz indeksem glikemicznym.

Indywidualny program leczenia

Dla właściwego poprowadzenia leczenia niezbędne jest rozpoczęcie regularnych spotkań z lekarzem. Lekarz prowadzący, a w razie potrzeby również dietetyk, psycholog endokrynolog, kardiolog lub inni specjaliści będą odgrywać dużą rolę w ocenie potrzeb pacjenta oraz w określaniu indywidualnego, dopasowanego programu i dalszego przebiegu terapii odchudzającej.

Rozkład spotkań jest indywidualnie umawiany z każdym pacjentem. Bardzo istotne jest przestrzeganie obowiązku obecności na wszystkich spotkaniach. Sukces programu odchudzania i jego efektywność w dużej mierze zależy od zaangażowania pacjenta, od tego ile starań pacjent dołoży, aby uczyć się od zespołu wsparcia zdrowego odżywiania, zasad higienicznego trybu życia oraz radzenia sobie z apetytem na produkty niezdrowe o wysokim indeksie glikemicznym.

Po pierwszych dwóch tygodniach, w czasie których organizm powinien się dopasować do balona żołądkowego Orbera pacjent powinien zacząć postępować zgodnie z planem odżywiania i programem leczenia. Przez kolejne sześć miesięcy decydujące będą spotkania z lekarzem celem pomiaru utraty masy ciała, badania postępów w leczeniu, edukacji i nauki o właściwym żywieniu.

Balon żołądkowy Orbera jest narzędziem pozwalającym na wprowadzenie w życie pacjenta właściwych ograniczeń ilościowych i jakościowych spożywanych posiłków. Pozwala również na zmianę trybu życia i dostosowanie przyzwyczajeń żywieniowych tak, aby wspomagały one odchudzanie, a następnie utrzymanie właściwej masy ciała.

W odniesieniu sukcesu podczas terapii leczenia otyłości będą mieć szczególne znaczenie:

- ✓ regularne spotkania z zespołem wsparcia; utrzymują one właściwą motywację oraz pozwalają na przeprowadzenie edukacji żywieniowej. Doświadczenie wskazuje, iż osoby, które uczestniczą we wszystkich spotkaniach kontrolnych osiągają najlepsze wyniki, zarówno w krótkim, jak i długim okresie czasu,
- ✓ edukacja i świadomość pacjenta o produktach, które spożywa,
- ✓ umiejętność dostosowania się do zdrowego i higienicznego stylu życia.

Spotkania z zespołem wsparcia pozwolą na naukę pacjenta i dyskusję na temat różnych zagadnień, wśród których poruszane są między innymi:

- ✓ zdrowe odżywianie,
- ✓ pojęcie indeksu glikemicznego,
- ✓ ćwiczenia fizyczne,
- ✓ styl życia i jego wpływ na masę ciała,
- ✓ planowanie posiłków,

-
- ✓ tłuszcz w organizmie i jego rola,
 - ✓ informacje o produktach żywnościowych

Równie istotne, jak zagadnienia dietetyczne, będą ewentualne spotkania z psychologiem, które uzgadniane są indywidualnie wg potrzeb pacjentów.

Przygotowanie do zabiegu usunięcia balona żołądkowego

W terminie do sześciu miesięcy balon żołądkowy Orbera zostanie usunięty w czasie endoskopowej procedury, która trwa mniej więcej 15 minut.

Przed samym zabiegiem usunięcia balona żołądkowego:

- ✓ należy zorganizować sprawy tak, aby mieć kogoś do pomocy podczas powrotu następnego dnia ze szpitala do domu,
- ✓ przez 24 godziny przed procedurą nie wolno przyjmować stałych pokarmów,
- ✓ nie wolno pić płynów przez 12 godzin przed zabiegiem,
- ✓ należy zaplanować kilka następnych dni (przynajmniej 24 godziny) tak, aby nie przeciążać organizmu nadmiernie intensywną pracą oraz nadmiernym wysiłkiem fizycznym

Profilaktyka po leczeniu

Program leczenia otyłości metodą implantacji balona żołądkowego Orbera stanowi proste, ale jednocześnie nowatorskie podejście. W trakcie terapii pacjenci nie tylko chudną, lecz również dowiadują się jak zdrowo się odżywiać, jaki tryb życia powinni prowadzić, czego unikać, a co jest wskazane dla utrzymania właściwej wagi ciała. Pacjenci uczą się radzić sobie z problemami motywacyjnymi oraz złymi nawykami.

Pacjenci po leczeniu metodą balona żołądkowego nabierają przyzwyczajień racjonalnego odżywiania, wiedzą jaki styl życia prowadzić aby nie przytyć. Sześciomiesięczny okres leczenia z balonem pomaga w wykształceniu odpowiednich nawyków żywieniowych i postaw prozdrowotnych. Powoduje to, iż osoby poddane leczeniu z wykorzystaniem balona żołądkowego mają odpowiednią wiedzę i motywację do kontynuowania właściwego trybu życia, pozostania na wybranej drodze zdrowia oraz do utrzymania prawidłowej wagi ciała po zakończeniu terapii.

Wiedza i przyzwyczajenia jakie daje pacjentowi terapia balonem żołądkowym

Zastosowanie balona żołądkowego wraz z aktywnym uczestnictwem w programie leczenia otyłości prowadzonym przez medyczny zespół wsparcia szpitala pozwala pacjentowi nabyć szereg umiejętności niezbędnych w utrzymaniu właściwej masy ciała.

Są to, przede wszystkim:

- ✓ umiejętność ograniczania wielkości porcji jedzenia,
- ✓ umiejętność wprowadzania zdrowych nawyków żywieniowych,
- ✓ świadomość zdrowego i higienicznego stylu życia,

-
- ✓ świadomość na temat produktów żywnościowych,
 - ✓ stosowanie indeksu glikemicznego w doborze diety,
 - ✓ umiejętność dokonywania szeregu małych, ale trwałych przystosowań,
 - ✓ picie dużej ilości płynów,
 - ✓ wprowadzenie aktywności fizycznej,
 - ✓ umiejętność czerpania radości ze swojego ciała i życia.

PYTANIA

1. Ile kilogramów mogę stracić z balonem?

Według przeprowadzonych badań statystycznych średni ubytek wagi pacjentów w okresie implantacji balonu to 22,5% wagi wyjściowej. Spadek wagi zależy w dużej mierze od współpracy pacjenta z lekarzem i aktywnego uczestniczenia w programie leczenia.

2. Czy będę odczuwać obecność balona w żołądku?

U większości pacjentów przez pierwsze 2-3 dni występują objawy dyspeptyczne, typowe dla tej metody leczenia: nudności, wymioty, biegunki, skurcze żołądka. Objawy te są oczekiwane i świadczą o odpowiedniej odpowiedzi żołądka na umieszczone w nim ciało obce. Pacjenci terapii Orbera nie odczuwają dyskomfortu spowodowanego obecnością w ich żołądku silikonowego balona. Funkcjonują normalnie, mogą intensywnie ćwiczyć, grać w tenisa, siatkówkę, jeździć konno, pływać i nurkować. Mogą również latać samolotami i podróżować po świecie. Nie zdarzyło się jeszcze, aby z powodów aktywności pacjenta balon żołądkowy pękł.

3. Czy są jakieś skutki uboczne związane z balonem Orbera?

Balon nie powoduje otarć ścian, ani uszkodzenia śluzówki żołądka.

4. Jak często należy zgłaszać się do lekarza po zabiegu implantacji?

Program leczenia, w tym również wizyt, ustalany jest indywidualnie wg potrzeb każdego pacjenta. Jedynie pierwsza wizyta dla wszystkich pacjentów obligatoryjnie ustalana jest po miesiącu leczenia. Należy podkreślić, iż dla utrzymania właściwej motywacji oraz zwiększenia efektów leczenia metodą balona żołądkowego niezbędne jest podporządkowanie się pacjenta programowi ustalanemu przez lekarza i jego zespół.

5. Czy można uprawiać sporty z balonem w żołądku?

W trakcie leczenia wysiłek fizyczny jest bardzo istotnym czynnikiem wspomagającym efekt chudnięcia. Pacjent może i powinien uprawiać wszystkie sporty jakie tylko sprawiają mu przyjemność, włącznie z nurkowaniem, czy uprawianiem skoków spadochronowych.

Aktywność fizyczna umożliwia pełne wykorzystywanie spożywanych kalorii, co nie pozwala na odkładanie się tłuszczu zapasowego. Wprowadzenie lekkiej, lecz regularnej aktywności fizycznej bardzo pozytywnie wpływa na zwielokrotnienie efektów leczenia. Ćwiczenia pacjenci powinni dobierać indywidualnie, w zależności od swoich

fizycznych możliwości i upodobań. Ważne, aby robili to codziennie, a nie od święta. Bardzo skutecznym dodatkowym elementem leczenia jest pływanie lub ćwiczenia w wodzie 1-2 razy w tygodniu.

6. Czy balon może pęknąć i czy stanowi to wówczas jakieś zagrożenie dla zdrowia?

Nieszczelność balonika jest możliwa, lecz zdarza się bardzo rzadko. Wewnątrz balonika jest płyn - sól fizjologiczna i w przypadku nieszczelności płyn ten powoli wydostanie się na zewnątrz do żołądka. Słony roztwór pacjent zwróci lub zobaczy zielononiebieski barwnik w oddawanym moczu. Należy wtedy przyjechać do szpitala, gdzie balonik zostanie wymieniony na nowy.

7. Czy w trakcie leczenia trzeba stosować jakąś specjalną dietę?

Każdy pacjent otrzymuje proste zalecenia dietetyczne oraz listę produktów, które należy wybierać i tych których należy unikać w diecie. Nie narzucamy pacjentom konkretnej diety, ani nie wymagamy ścisłego jej przestrzegania. Chcemy nauczyć pacjentów, aby jedli wszystko tylko w małych ilościach i w miarę możliwości wybierając przy tym produkty mniej tłuczące.

Pacjent po takiej terapii nie ma ochoty na powrót do „starej diety” i „normalnego jedzenia”, tak jak w przypadku tradycyjnego odchudzania dietami, ponieważ przez cały okres leczenia je wszystko to, na co ma ochotę tylko w porcjach o połowę mniejszych.

DODATKOWE INFORMACJE: www.kryspinmitura.pl

Opracowanie na podstawie materiałów Pulsmed